

मत्स्यव्यवसायाकरीता जलाशय/तलाव
मासेमारीकरीता ठेक्याने देण्याबाबतचे
सुधारीत धोरण.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मत्स्यवि १२१३/प्र.क्र ४८/पदुम १३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक: २२ ऑक्टोबर, २०१३

वाचा

- १) शासन निर्णय क्रमांक:-कृषि व पदुम विभाग क्र.मत्स्यवि ११९९/२०/प्र.क्र.८/पदुम १३,
दि.१५ ऑक्टोबर, २००१ व ४ जानेवारी, २००२
- २) शासन निर्णय क्रमांक: सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य यांचे
जावक/आद्या/सी १/मत्स्य/निकष/पुनर्रचना/८९, दि. १ सप्टेंबर, १९८९.

प्रस्तावना -

राज्यामध्ये उपलब्ध असलेला जलसाठा विचारात घेऊन भूजलाशयीन क्षेत्रामध्ये मोठया प्रमाणावर मासेमारी करण्यास वाव आहे. तसेच ग्रामिण भागामध्ये रोजगार निर्मिती क्षमता आहे. या दृष्टीने भूजलाशयीन जलक्षेत्रामध्ये मूलभूत सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात व मच्छीमार सहकारी संस्थांनी त्यामध्ये भाग घेऊन त्यांच्यामध्ये व्यावसायिक वृत्ती वाढवून मत्स्योत्पादनात वाढ करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी भूजलाशयीन क्षेत्रामध्ये मासेमारी करण्यासाठी जलाशय ठेक्याने देण्याचा कालावधी फक्त पाच वर्ष असल्याने त्याचा लाभ मत्स्योत्पादनात वाढ करण्यास किंवा मुलभूत सुविधा उभारण्यासाठी झालेला नाही. भूजलाशयीन क्षेत्रामध्ये जास्तीत जास्त गुंतवणूक व्हावी व मत्स्योत्पादनात वाढ व्हावी तसेच केंद्र शासनामार्फत राबविण्यात येणा-या विविध योजनांचा फायदा हा स्थानिक मच्छीमारांना होण्याच्या दृष्टीने २०० हेक्टरवरील तलावामध्ये मत्स्यव्यवसायाकरीता राबविण्यात येणा-या तलाव

ठेका धोरणामध्ये जलक्षेत्र विकास व पारंपारीक मच्छीमारांचे हित लक्षात घेऊन सुधारीत तलाव ठेका धोरण राबविण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय

सुधारीत तलाव ठेका धोरणामध्ये मत्स्यव्यवसाय विभागांतर्गत येणा-या जलाशयाचे त्याच्या क्षेत्रफळानुसार म्हणजे २०० हेक्टरपर्यंत, २०१ ते १००० हेक्टर, १००१ ते २००० हेक्टर व २००१ हेक्टरवरील याप्रमाणे चार गट करण्यात आलेले आहेत. या क्षेत्रफळानुसार जलसंपदा विभागाने निर्मित केलेल्या व मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरीत केलेल्या जलाशयांमध्ये खालीलप्रमाणे जलाशय /तलावात मासेमारी करण्याकरीता ठेक्याने देण्याबाबत यापुढे धोरण राबविण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदरील शासन निर्णय हा आदिवासी क्षेत्रातील अनुसूचित केलेल्या गावांमधील ग्रामपंचायती अंतर्गत येणा-या १०० हेक्टर खालील जलाशय /गाव तलावांमध्ये मासेमारी करण्यासाठी लागू होणार नाही.

३. २०० हेक्टरपर्यंतचे जलाशय मासेमारी करण्याकरीता देण्याची पध्दत

३.१ २०० हेक्टरपर्यंतचे जलाशय एका प्राथमिक मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्थेच्या कार्यक्षेत्रात येत असल्यास, असा जलाशय न्यूनतम ठेका रकमेवर त्या संस्थेस देण्यात येईल.

३.२ २०० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर जर एकापेक्षा जास्त मच्छीमार सहकारी संस्थांची नोंदणी झाली असल्यास, अशा ठिकाणी नोंदणी झालेल्या संस्थांमध्ये लिलाव घेण्यात येईल . यासाठी बंद लिफाफामध्ये अर्ज स्विकारून सर्व संस्थांच्या समक्ष उघडण्यात यावी व अधिकची रक्कम नमूद केलेल्या मच्छीमार सहकारी संस्थेस ठेका देण्यात यावा.

३.३ २०० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर नोंदणी झालेल्या संस्थांनी जलाशय ठेका न घेतल्यास सदर जलाशय जाहीर निविदेद्वारे मासेमारीसाठी ठेक्याने देण्यात येईल.

३.४ यापुढे मासेमारीचे कार्यक्षेत्र हे संबंधित संस्था, ज्या जलाशयावर नोंदणी झालेली आहे त्या जलाशयापुरतेच मर्यादित राहिल.

३.५ २०० हेक्टरपर्यंतचे जलाशयाचा ठेका कालावधी हा पाच वर्ष इतका राहिल.

४. २०१ हेक्टर ते १००० हेक्टरपर्यंतचे जलाशय मासेमारी करण्याकरीता देण्याची पध्दत

४.१ या पुढे २०१ हेक्टर ते १००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर २०० हेक्टर हे एकक धरुन यापुढे जास्तीत जास्त पाच मच्छीमार सहकारी संस्थांची नोंदणी करता येईल. यापूर्वी पाच पेक्षा जास्त मच्छीमारी संस्थांची नोंदणी झाली असल्यास, अशा सर्व संस्थांचे अस्तित्व ग्राह्य धरण्यात येईल.

४.२ अशा नोंदणी झालेल्या संस्थांमध्ये लिलाव पध्दतीने ठेका देण्यात येईल. यासाठी बंद लिफाफामध्ये अर्ज स्विकारुन सर्व संस्थांच्या समक्ष उघडण्यात यावी व अधिकची रक्कम नमूद केलेल्या मच्छीमार सहकारी संस्थेस ठेका देण्यात यावा.

४.३ जर नोंदणीकृत संस्थांनी मासेमारी ठेका घेतला नाही तर, २०१ हेक्टर ते १००० पर्यंतचे जलाशय जाहीर निविदेने ठेक्याने देण्यात येतील.

४.४ २०१ ते १००० हेक्टर पर्यंतचे जलाशयाचा ठेका कालावधी हा ५ वर्ष इतका राहिल परंतु या ५ वर्ष ठेका कालावधीत जर सदरील संस्थेने /ठेकेदाराने कमीत कमी रु.२५ लक्ष इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास त्यांना निविदा न काढता पुढील ठेका कालावधीत ५ वर्ष मुदतवाढ देण्यात येईल. त्याचप्रमाणे पुढील मुदतवाढीच्या ५ वर्षांच्या कालावधीत पुन्हा रु.२५ लक्ष इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास आणखी ५ वर्ष निविदा न काढता मुदतवाढ देण्यात येईल. अशी मुदतवाढ जास्तीत जास्त १५ वर्षे देय राहिल.

४.५ परिच्छेद क्र.३.४ मध्ये नमूद केलेली मुदतवाढीचा लाभ हा जलाशय मासेमारी ठेक्याने घेणा-या मच्छीमार सहकारी संस्थेला / ठेकेदाराला लागू राहिल.

४.६ २०१ ते १००० हेक्टर पर्यंतचे जलाशयावर मासेमारी करण्यासाठी ठेक्याने घेण्यात येणा-या मच्छीमार संस्थेला / ठेकेदाराला त्या जलाशयावर नोंदणी झालेल्या इतर अन्य संस्थेच्या सभासदांना रोजगार मिळवून देणे बंधनकारक राहिल.

४.७ २०१ ते १००० हेक्टर पर्यंतच्या जलाशयाचे भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारावर मुदतवाढ देण्याचे अधिकार हे प्रादेशिक स्तरावरील तलावठेका समितीस राहतील.

४.८ २०१ ते १००० हेक्टर पर्यंतचे जलाशयास ठेका कालावधीत पुढील मुदतवाढ देताना मागील ५ वर्षांकरीता निश्चित केलेल्या ठेका रकमेमध्ये १०% वाढ करुन मुदतवाढ देण्यात यावी.

५. १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतचे जलाशय मासेमारी करण्याकरीता देण्याची पध्दत.

५.१ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयामध्ये अधिक मत्स्योत्पादनासाठी जास्त प्रमाणात आर्थिक गुंतवणूक व मुलभूत सोई-सुविधांची निर्मिती करणे आवश्यक आहे. या पुढे असे सर्व जलाशय फक्त जाहीर निविदेने मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना देण्यात येतील.

५.२ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयामध्ये यापुढे २०० हेक्टर हे एकक धरून जास्तीत जास्त फक्त १० मच्छीमार सहकारी संस्थांची नोंदणी करता येईल. परंतू यापूर्वी १० पेक्षा जास्त मच्छीमार संस्थांची नोंदणी झाली असल्यास अशा सर्व संस्थेचे अस्तित्व ग्राह्य धरण्यात येईल.

५.३ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर यापुढे मच्छीमार सहकारी संघाची नोंदणी करता येईल. मच्छीमार संघ तयार करण्याकरीता किमान पाच मच्छीमार सहकारी संस्थांची सभासद नोंदणी आवश्यक राहिल. एका जलाशयावर एकाच मच्छीमार सहकारी संघाची नोंदणी करता येईल.

५.४ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर नोंदणी झालेल्या मच्छीमार सहकारी संघ हा सर्व सभासद मच्छीमार सहकारी संस्था मध्ये समन्वय विषयक कार्य करेल. नोंदणी झालेल्या संघाला मासळी सुरक्षण वाहतूक व पणन तसेच इतर अनुषंगीक बाबींचे कार्य करणे आवश्यक राहिल.

५.५ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयाचा विकास करण्यासाठी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांचा ठेका कालावधी हा किमान पाच वर्षे इतका राहिल. सदरील ५ वर्षे ठेका कालावधीत मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी जर कमीत कमी रु.४० लक्ष इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास , त्यांच्या ठेका कालावधी मध्ये ५ वर्षे पुढील मुदतवाढ निविदा न काढता देण्यात येईल. त्याचप्रमाणे मुदतवाढ कालावधीत मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी पुन्हा रु.४० लक्ष इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास आणखी पाच वर्षे पुढील मुदतवाढ निविदा न काढता देण्यात येईल. अशी मुदतवाढ जास्तीत जास्त १५ वर्षे देय राहिल.

५.६ परिच्छेद क्र.४.५ मध्ये नमूद केलेली मुदतवाढीचा लाभ हा जलाशय मासेमारी ठेक्याने घेणा-या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना लागू राहिल.

५.७ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयावर मासेमारी करण्यासाठी ठेक्याने घेण्यात येणा-या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना जलाशयावर नोंदणी झालेल्या इतर अन्य संस्थेच्या सभासदांना रोजगार मिळवून देणे बंधनकारक राहिल.

५.८ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयाचे भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारावर मुदतवाढ देण्याचे अधिकार हे आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांच्या स्तरावरील तलावठेका समितीस राहतील.

५.९ १००१ हेक्टर ते २००० हेक्टरपर्यंतच्या जलाशयांस ठेका कालावधीत पुढिल मुदतवाढ देताना मागील ५ वर्षांकरिता निश्चित केलेल्या ठेका रकमेमध्ये १०% वाढ करून मुदतवाढ देण्यात यावी.

६. २००१ हेक्टर वरील जलाशय मासेमारी करण्याकरीता देण्याची पध्दत

६.१ २००१ हेक्टर वरील जलाशयामध्ये अधिक मत्स्योत्पादनासाठी जास्त प्रमाणात आर्थिक गुंतवणूक व मुलभूत सोई-सुविधांची निर्मिती करणे आवश्यक आहे. या पुढे सर्व जलाशय फक्त जाहीर निविदेने मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना देण्यात येतील.

६.२ २००१ हेक्टर वरील जलाशयामध्ये यापुढे २०० हेक्टर हे एकक धरून जास्तीत जास्त फक्त १५ मच्छीमार सहकारी संस्थांची नोंदणी करता येईल. परंतू यापूर्वी १५ पेक्षा जास्त मच्छीमार संस्थांची नोंदणी झाली असल्यास अशा सर्व संस्थेचे अस्तित्व ग्राह्य धरण्यात येईल.

६.३ २००१ हेक्टर वरील जलाशयावर यापुढे मच्छीमार सहकारी संघाची नोंदणी करता येईल. मच्छीमार सहकारी संघ तयार करण्याकरीता किमान ५ सभासद सहकारी संस्थांची नोंदणी आवश्यक राहिल. एका जलाशयावर फक्त एकच मच्छीमार सहकारी संघाची नोंदणी करता येईल.

६.४ २००१ हेक्टर वरील जलाशयावर नोंदणी झालेल्या मच्छीमार सहकारी संघ हा सर्व सभासद मच्छीमार सहकारी संस्था मध्ये समन्वय विषयक कार्य करेल. नोंदणी झालेल्या संघाला मासळी सुरक्षण वाहतूक व पणन तसेच इतर अनुषंगीक बाबींचे कार्य करणे आवश्यक राहिल.

६.५ २००१ हेक्टर वरील जलाशयाचा विकास करण्यासाठी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांचा ठेका कालावधी हा किमान पाच वर्षे इतका राहिल. सदरील ५ वर्षे ठेका कालावधीत मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी जर कमीत कमी रु.७५ लक्ष

इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास , त्यांच्या ठेका कालावधी मध्ये ५ वर्ष पुढील मुदतवाढ निविदा न काढता देता येईल. त्याचप्रमाणे मुदतवाढ कालावधीत मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी पुन्हा रु.७५ लक्ष इतकी भांडवली गुंतवणूक केल्यास आणखी पाच वर्ष पुढील मुदतवाढ निविदा न काढता देण्यात येईल. अशी मुदतवाढ जास्तीत जास्त १५ वर्षे देय राहिल.

६.६ परिच्छेद क्र.५.५ मध्ये नमूद केलेली मुदतवाढीचा लाभ हा जलाशय मासेमारी ठेक्याने घेणा-या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना लागू राहिल.

६.७ २००१ हेक्टर वरील जलाशयावर मासेमारी करण्यासाठी ठेक्याने घेण्यात येणा-या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना जलाशयावर नोंदणी झालेल्या इतर अन्य संस्थेच्या सभासदांना रोजगार मिळवून देणे बंधनकारक राहिल.

६.८ २००१ हेक्टर वरील जलाशयाचे भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारावर मुदतवाढ देण्याचे अधिकार हे आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांच्या स्तरावरील तलावठेका समितीस राहतील.

६.९ २००१ हेक्टर वरील जलाशयास ठेका कालावधीत पुढील मुदतवाढ देताना मागील ५ वर्षांकरिता निश्चित केलेल्या ठेका रकमेमध्ये १०% वाढ करून मुदतवाढ देता देण्यात यावी.

७. सदरहू जलाशय /तलाव ठेका धोरण लागू झाल्यापासून जे जलाशय / तलाव ठेका पध्दतीने सहकारी संस्था /खाजगी ठेकेदार यांच्याकडे मासेमारी हक्कासाठी देण्यात आले आहेत, अशांचा ठेका कालावधी आजपासून २ वर्षापेक्षा अधिक शिल्लक आहे अशा संस्था/खाजगी ठेकेदार यांनी त्यांच्या उर्वरित कालावधीमध्ये परिच्छेद क्र.४.४, ५.५ व ६.५ यामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे निश्चित केलेल्या बाबींवर भांडवली गुंतवणूक केल्याचे सिध्द केल्यास अशा सर्व संस्था/ठेकेदार यांना सुध्दा या नविन जलाशय /तलाव ठेका धोरणाचा लाभ घेण्यास पात्र राहतील. अशा मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी वरील प्रमाणे गुंतवणूक केल्यास या शासन निर्णयापासून ठेका कालावधीत एकूण मुदतवाढ जास्तीत जास्त १५ वर्षे देय राहिल. सध्या ज्या संस्था / संघ यांच्याकडे जलाशय / तलाव आजपासून दोन वर्षापेक्षा कमी ठेका कालावधी शिल्लक आहे, अशा सर्व संस्था/संघ /खाजगी ठेकेदार यांना ठेका कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर नवीन धोरणानुसार ठेका प्रक्रीयेनुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

८. परिच्छेद क्र.४.४, ५.५ व ६.५ मध्ये नमूद भांडवली गुंतवणूक ही खालील बाबींवर करणे आवश्यक राहिल. सदरील भांडवली गुंतवणूक मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी स्वनिधीतूनच केल्यास त्यांना ठेका कालावधीमध्ये मुदतवाढ देण्यास पात्र राहतील. तसेच केलेली भांडवली गुंतवणूक ही जलाशयाच्या कार्यक्षेत्रामध्ये अथवा खाजगी अथवा शासकीय जमिनीवर केलेली गुंतवणूक ही मुदतवाढीसाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.

८.१ मत्स्यबोटूकली संचयनासाठी स्थानिक परिस्थितीनुसार मत्स्यबिज निर्मिती करिता हॅचरी बांधकाम, संवर्धन तलाव बांधकाम करणे.

८.२ पिंजरा पध्दतीने मत्स्यबिज संवर्धनाच्या सुविधा निर्माण करणे.

८.३ मासेमारी करिता नौका, जाळी इत्यादी सुविधा.

८.४ मासळी उतरविणेसाठी संकलन केंद्र.

८.५ बर्फ कारखाना, शितगृह

८.६ मासळी वाहतूक सुविधा

८.७ जलसंपदा विभागाने जलक्षेत्राकरीता भुसंपादीत केलेल्या जमिनीपैकी जी जमीन जलग्रहण क्षेत्राच्या बाहेर राहते, अशा संपादीत केलेल्या जमिनीवर बर्फ कारखाना, शितगृह, मासळी खरेदी-विक्री केंद्र, मत्स्यबीज केंद्र, मत्स्यसंवर्धन तळी इ. मुलभूत सुविधा उभारण्यासाठी अशी जमीन आवश्यक असल्यास ती जलसंपदा विभागाने संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडे वर्ग करावी.

८.८ जलाशय मासेमारी करिता देण्यात आलेल्या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी मुलभूत सुविधा उभारण्यासाठी अशा जमिनीची मागणी केल्यास सदरची जमीन संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडून मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे भाडेपट्टी करारावर उपलब्ध करून द्यावी.

८.९ जलाशय ठेकाधारकाने मुलभूत सुविधा उभारण्यासाठी बिगरशेती परवाना मिळण्याबाबत मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे विनंती केल्यास संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडून मत्स्यव्यवसाय विभागाच्या नावे बिगरशेती परवाना उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करावी व या प्रमाणे उपलब्ध

झालेली जमीनीबाबत मत्स्यव्यवसाय विभाग व संबंधित जलाशयावरील ठेकेधारक यांच्यामध्ये करार करून जमीन मुलभूत सुविधा उभारण्यासाठी उपलब्ध करून द्यावी.

८.१० मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी जलाशयाच्या ठेका कालावधीमध्ये शासकीय अनुदानातून उभारलेल्या मुलभूत सुविधा या ठेका कालावधी समाप्तीनंतर त्या उभारलेल्या मुलभूत सुविधांची मालकी मत्स्यव्यवसाय विभागाची राहिल व अशा उभारण्यात आलेल्या मुलभूत सुविधा या चांगल्या व कार्यान्वीत स्थितीत मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरीत करणे बंधनकारक राहिल.

८.११ ज्या मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना मुदतवाढ आवश्यक आहे, अशी मुदतवाढ मागणीची कार्यवाही किमान चार महीने अगोदर भांडवली गुंतवणूकीच्या तपशिलासह सक्षम तलाव समितीच्या सदस्य सचिवाकडे सादर करणे आवश्यक राहिल. अन्यथा मुदतवाढ लाभास पात्र राहणार नाही. संबंधित तलाव ठेका समितीच्या सदस्य सचिवाने ठेका कालावधी संपण्यापुर्वी मच्छीमार संस्था /मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांचेकडून दोन महीने अगोदर अटीची पूर्तता करून घ्यावी. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक हे मुदतवाढीस पात्र / अपात्र आहेत, त्या बाबत ठेका कालावधी संपण्याच्या किमान एक महीना अगोदर सक्षम समितीने निर्णय घेऊन संबंधितांना लेखी कळविणे आवश्यक राहिल.

९. २०० हेक्टरवरील सर्व जलाशयांमध्ये संस्था /संघ/खाजगी उद्योजक यांनी ठेका मिळण्यापूर्वी व ठेका कालावधीत करावयाची कार्यवाही.

९.१ निर्माणाधिन जलक्षेत्रामध्ये किना-यावर मासळी उतरविण्यासाठी, बंदिस्त पिंज-यातील मत्स्यसंवर्धन झ. मुलभूत सुविधा निर्माण करावयाच्या झाल्यास त्याकरिता आवश्यक असलेले ना-हरकत प्रमाणपत्र किंवा परवानगी प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी ही संबंधित मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांची राहिल.

९.२ वर नमूद केलेल्या भांडवली गुंतवणूकीसह मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना जलाशयात क्षमतेनुसार मत्स्यबोटुकली संचयन करणे व अपेक्षित मत्स्योत्पादन साध्य करणे आवश्यक राहिल. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक मुलभूत सुविधा निर्माण

करण्याकरीता शासनाच्या विविध अर्थ सहाय्याच्या योजनांचा लाभ नियमानुसार घेण्यास पात्र असतील. अशा निर्माण केलेल्या मुलभूत सुविधांचा लाभ प्राधान्याने जलाशयाच्या मत्स्योत्पादनासाठी करुन घेणे बंधनकारक राहिल. तसेच भांडवली गुंतवणूक, वार्षिक संचयन, मत्स्योत्पादन, उपलब्ध करुन दिलेला रोजगार त्याचा स्वतंत्र तपशिल ठेवावा व तो संबंधित जिल्हयाचे सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांना सादर करणे आवश्यक राहिल.

९.३ मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी ठेका कालावधीत केलेली गुंतवणूक ही लेखापरिक्षण,दैनंदिन बँक व्यवहार, ताळेबंद यामध्ये समाविष्ट असणे यापुढे बंधनकारक राहिल. सदरची सर्व कागदपत्रे ही प्रमाणित लेखापाल अथवा सनदी लेखापालाकडून प्रमाणित केलेली असावीत. तसेच सहकारी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ यांनी अद्यावत लेखापरिक्षण केलेले असावे. ठेका देण्यापूर्वी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी आपले ताळेबंद संबंधित जलाशय /तलाव ठेका समितीस सादर करणे बंधनकारक राहिल. याची पडताळणी करुनच संबंधित जलाशय/तलाव ठेका समितीने पुढील कार्यवाही करणे बंधनकारक राहिल.

९.४ शास्त्रोक्त दृष्टिने मत्स्योत्पादन घेणेस्तव २०० हेक्टर व त्यावरील जलाशयामध्ये प्रकल्प राबविताना मत्स्यव्यवसाय पदवी (BFSc) अथवा पदव्युत्तर पदवीधारक (MSc Fisheries/MFSc) अर्हता धारकास सदर प्रकल्पावर व्यवस्थापक म्हणून नेमणे बंधनकारक राहिल.

९.५ जलाशय /तलाव एका वेळी फक्त ५ वर्षाकरीता ठेक्याने देण्यात यावे. त्यासाठी विहित करारपत्र करुन देणे मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना बंधनकारक राहिल. ठेका कालावधीत जर मत्स्यबोटुकली संचयन योग्य रीतीने करीत नसेल किंवा मत्स्योत्पादनाचे अहवाल नियमितपणे संबंधित सक्षम अधिका-याकडे सादर करीत नसतील, तसेच करार पत्रातील अटींचा भंग केल्याचे आढळून आल्यास ठेका रद्द करण्याचे अधिकार संबंधित सक्षम तलाव ठेका समितीस राहतील व अशा संबंधित मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना पुढील ५ वर्षाकरीता काळ्या यादीत टाकण्यात येईल.

९.६ मच्छीमार सहकारी संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी मच्छीमार संस्थांच्या सभासदांमार्फत केलेल्या मासेमारीबाबत आवश्यक ते सर्व अभिलेख ठेवणे बंधनकारक राहिल.

९.७ ठेका कालावधीमध्ये जलाशय /तलावामध्ये मत्सबीज संचयन केलेली आकडेवारी व त्याच्यापासून निर्धारित केलेल्या अपेक्षित मत्स्यउत्पादन व उत्पादित मासळीची विक्री व्यवहार याचा ताळमेळ असणे आवश्यक आहे.

१०. सदर जलाशय/तलाव ठेका धोरणातील तरतुदी या महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळाकडे मत्स्योत्पादनासाठी हस्तांतरित केलेल्या जलाशयांसाठी सुध्दा लागू राहतील. महामंडळास खाजगी, सार्वजनिक सहभागाने प्रकल्प राबवावयाचा झाल्यास अशा प्रकल्पांना शासनाची पुर्व परवानगी घेणे बंधनकारक राहिल.

११. जलाशय /तलावांमध्ये वर्गवारीनुसार इष्टतम मत्स्यबोटुकली संचयन व अपेक्षित मत्स्योत्पादन खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे करणे आवश्यक आहे.

अ. क्र.	सरासरी जलविस्तार (हेक्टर)	अपेक्षित इष्टतम बोटुकली साठवणूक (आकार ५० मि.मी.)	अपेक्षित मत्स्य उत्पादन (कि.ग्रॅ.)
१	० ते २०	५,०००	१,५००
२	२० ते ६०	१०००००+२० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी २०००	३००००+२० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ६००
३	६० ते २००	१८००००+६० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी १०००	५४०००+६० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ३००
४	२०० ते १०००	३२००००+२०० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ५००	९६०००+२०० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी १५०
५	१००० ते २०००	७२००००+१००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ५००	२१६०००+१००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ७५
६	२००० वरील	१२०००००+२००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ५००	३६००००+२००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी ७५

१२. जलाशय / तलाव ठेका निर्धारित रक्कम प्रतिवर्षी आकारण्याची पध्दत खालील नमूद केल्याप्रमाणे परिगणना करुन आकारण्यात येईल.

अ. क्र.	तलावाचे सरासरी जलक्षेत्र (हेक्टर)	अपेक्षित इष्टतम बोटुकली साठवणूक प्रति हेक्टर (आकार ५० मि.मी.)	अपेक्षित मत्स्य उत्पादन प्रति हेक्टर (कि.ग्रॅ.)	तलाव ठेका रक्कम आकारावयाची सुधारीत पध्दत (प्रति वर्ष)
१	२	३	४	५
१	० ते २०	मुद्दा क्र.७.१.४ प्रमाणे	मुद्दा क्र. ७.१.४ प्रमाणे	रु.३०० प्रति हेक्टर
२	२० ते ६०			रु.६०००+२० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी रु.१२०
३	६० ते २००			रु.१०८००+६० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी रु.६०
४	२०० ते १०००			रु.१९२००+२०० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी रु.३०
५	१००० ते २०००			रु.४९२००+१००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी रु.३०
६	२००० वरील			रु.७९२००+२००० हेक्टर पुढील प्रत्येक हेक्टरसाठी रु.३०

वरील तक्त्यात नमूद केलेली जलाशय / तलावाची ठेका रकमेची गणना करण्याकरीता अपेक्षित मत्स्योत्पादनाच्या आधारावर आधारभूत किंमतीच्या १% इतकी रक्कम निश्चित करुन प्रति किलो मासळीचा दर सरासरी रु.३०/- ग्राह्य धरुन पुढील सुत्रामध्ये नमूद केल्यानुसार येणा-या ठेका रक्कमेची आकारणी करण्यास संबंधित जिल्हयाचे सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय हे सक्षम राहतील.

तलाव ठेका रक्कम (रु.) = तलावाचे क्षेत्र (हेक्टर) x अपेक्षित मत्स्योत्पादन प्रति
हेक्टर (किलो) x प्रतिकिलो मासळीचा बाजार भाव (रु.३०/-) x १/१००.

१३. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना रु.२००/- व शासन वेळोवेळी ठरविल त्या मुद्रांक शुल्काच्या स्टॅम्प पेपरवर करारपत्र करणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी नियमानुसार मुद्रांक शुल्क भरणे बंधनकारक राहिल.

१४. जलाशय /तलाव ठेका अनामत रक्कम ही निर्धारित केलेल्या जलाशय/तलाव ठेका रकमेच्या अथवा निविदेद्वारे निश्चित केलेल्या ठेका रकमेच्या ५०% किंवा जास्तीत जास्त पंधरा हजार यापैकी जी अधिक असेल ती राहिल. सुरक्षा अनामत रकमेचा भरणा रोख दर्शनी हुंडी अथवा बँक गॅरंटीद्वारे अदा करता येईल.

१५. संबंधित प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय तसेच सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांचेकडे मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी केलेल्या करारपत्रातील अटी व शर्ती मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना बंधनकारक राहतील

१६. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी तलावावर नोंदणी केलेल्या सहकारी संस्था व त्या परिसरात राहत असलेले मच्छीमारांनाच तलावात मासेमारी करण्याकरिता प्राधान्य देण्यात यावे. याबाबत प्रश्न उद्भवल्यास त्याचे निराकरण संबंधित प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांनी करावे. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांचे पूर्व परवानगी शिवाय बाहेरचे (विशेषतः अन्य राज्यातील) मच्छीमार आणू नयेत. मात्र अपवादात्मक परिस्थितीत परप्रांतीय मच्छीमार आणणेस आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांची पूर्व परवानगी आवश्यक राहिल.

१७. जलाशय प्रकरणी ठेका प्रक्रिया पार पाडण्यास संस्था / निविदाधारक यांनी काही अडथळा निर्माण केल्यास अथवा निविदेच्या / तसेच तलाव ठेका करारपत्राच्या अटी व शर्तीचे भंग केल्यास सदर संस्था / निविदाधारक यांना काळ्या यादीत टाकले जाईल.

१८. मच्छीमार संस्थेने/ठेकेदारांनी त्यांचेकडील तलाव/जलाशय अन्य कोणासही उपठेक्याने दिला तर सदर तलावाचा/जलाशयाचा ठेका मुदतीपूर्व रद्द करण्यात येईल व काळ्या यादीत टाकण्यात येईल.

१९. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी प्रतिवर्षी लेखापरिक्षण करून संबंधित जिल्हयाचे सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांना सादर करणे बंधनकारक राहिल.

२०. जलाशय /तलावाचा ठेका देताना,संस्था/संघ/ खाजगी उद्योजक यांच्या पात्रतेचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

अ. संस्था ही भूजलाशयीन मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था म्हणून नोंदणी झालेली असावी.

ब. संस्था तलाव ठेक्याने देण्याच्या वेळी बंद अथवा अवसायनात नसावी.

क. संस्था/संघ/उद्योजक शासनाचे कसल्याही प्रकारचे थकबाकीदार नसावेत.

ड. संस्थेचे अद्ययावत लेखा परिक्षण झालेले असावे.

इ. संस्था/संघ/उद्योजक यांच्याकडे तलाव ठेका रक्कम, तलाव ठेका अनामत.रक्कम

अशी मिळून होणारी रक्कम ही संस्थेच्या / ठेकेदाराच्या जमा खाती असावी.त्याप्रमाणे

संस्थेच्या / ठेकेदाराच्या आर्थिक पत्रकात ती निर्देशित असली पाहिजे.

फ. एखादी नियोजित संस्था अर्जदार असेल तर अशा संस्थांची मागणी विचारात घेण्यांत येणार नाही.

ग. मच्छीमार सहकारी संस्था / खाजगी व्यक्ती ही शासनाची कोणत्याही प्रकारची थकबाकीदार, नादार नसावी.

घ. मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी निविदेसोबत सनदी लेखापालाच्या स्वाक्षरीचे गत तीन वर्षांचे लेखा परिक्षण जोडणे बंधनकारक राहिल.

२१. जलाशय / तलावात मासेमारी करण्यासाठी जलाशय उपलब्ध करणे व निविदा प्रक्रिया अवलंबण्यासाठी खालीलप्रमाणे समित्या कार्यरत राहतील.

२१.१ जलाशयाच्या निर्मितीनंतर मासेमारी हक्काकरीता मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरीत केल्यानंतर ब-याचवेळा स्थानिक प्रशासनामार्फत मासेमारी करण्यास प्रतिबंध करण्यात येतो. यापुढे असे प्रतिबंध होऊ नये यास्तव, खालील नमूद केलेल्या राज्यस्तरीय समितीच्या पुर्वपरवानगी शिवाय अशी कार्यवाही करता येणार नाही.

१ अपर मुख्य सचिव (महसूल)

- अध्यक्ष

२ प्रधान सचिव (वित्त)

- सदस्य

३	प्रधान सचिव (वने)	- सदस्य
४	प्रधान सचिव (ग्रामविकास)	- सदस्य
५	प्रधान सचिव (आदिवासी विकास)	-सदस्य
६	प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय)	-सदस्य
७	सचिव (जलसंपदा)	-सदस्य
८	सचिव (पदुम)	-सदस्य
९	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय	- सदस्य सचिव

२१.२ जिल्हास्तरीय तलाव ठेका समिती (२०० हेक्टर पेक्षा कमी जलक्षेत्रासाठी)

१	सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय	- अध्यक्ष
२	सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी	- सदस्य
३	अध्यक्ष, संबंधित जिल्हा मत्स्य.सह.संघ	- सदस्य
४	सहा.निबंधक (दुग्ध) (संबंधित जिल्हयाचे)	- सदस्य
५	जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी	- सदस्य सचिव

सदर समिती २०० हेक्टर पर्यंत सरासरी जलक्षेत्राचे तलाव संस्थांना कार्यक्षेत्रानुसार व जाहीर निविदेद्वारे द्यावयाचे ठेके निश्चित करील.

२१.३ प्रादेशिक स्तरीय तलाव ठेका समिती (२०० हेक्टर ते १००० हेक्टर जलक्षेत्रासाठी)

१	संबंधित प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	- अध्यक्ष
२	सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (संबंधित जिल्हयाचे)	- सदस्य
३	मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी (प्रादे.कार्या.)	- सदस्य
४	सहा.निबंधक (दुग्ध) (संबंधित जिल्हयाचे)	- सदस्य
५	मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी (संबंधित जिल्हयाचे)	-सदस्य सचिव

सदर समिती २०० हेक्टर पेक्षा जास्त व १००० हेक्टरपर्यंत जलक्षेत्राचे जलाशय संस्थांना कार्यक्षेत्रानुसार व जाहीर निविदेद्वारे द्यावयाचे ठेके निश्चित करील.

२१.४ आयुक्तालय स्तरावरील तलाव ठेका समिती (१०००.०१ हेक्टर वरील सर्व)

१	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, मुंबई	- अध्यक्ष
२	सहआयुक्त (भुजल), मुंबई	- सदस्य
३	उपसचिव (मत्स्यव्यवसाय), (पदुम), मुंबई	- सदस्य
४	उपसचिव (पाटबंधारे) मुंबई	- सदस्य
५	उपसचिव (वित्त) मुंबई	- सदस्य
६	संबंधित प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	- सदस्य
७	उपनिबंधक (मत्स्य) सहकारी संस्था, मुंबई	- सदस्य
८	सहायक संचालक लेखा व वित्त आयुक्त मत्स्यव्यवसाय कार्यालय, मुंबई	- सदस्य
९	सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (भुजल) आयुक्त मत्स्यव्यवसाय कार्यालय, मुंबई	- सदस्य सचिव

सदर समिती १००० हेक्टरवरील जलाशयासाठी ठेका निश्चितीबाबत कार्यवाही करील.

२१.५ सर्व तलाव ठेका समित्यांनी तलाव ठेका देण्याची कार्यवाही १ जुलै पूर्वी पूर्ण होईल याची दक्षता घ्यावी.

२१.६ जलाशय / तलाव ठेका करारनामा करण्यापूर्वी संबंधित मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ / खाजगी उद्योजक यांनी स्थानिक मच्छीमारांना / सभासदांना रोजगार मिळेल याची खात्री करणे संबंधित जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी यांची राहिल.

२१.७ मत्स्यबोटुकली / कोळंबी बीज संचयनासाठी जलाशय / तलावांमध्ये योग्य प्रकारे संचयन करण्यात येते असल्याची खात्री व जबाबदारी संबंधित जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी यांची राहिल.

२१.८ मासेमारी ठेका कालावधी हा १ जुलै ते ३० जून असा गणण्यात यावा व त्यास "मत्स्यव्यवसाय वर्ष" असे यापुढे संबोधण्यात यावे.

२१.९ चालू ठेका वर्षातील ठेका रक्कम भरण्यासाठी ३० एप्रिल हा अंतिम दिनांक राहिल. या अंतिम दिनांकापर्यंत पुढील वर्षाची ठेका रक्कम न भरल्यास संबंधित सक्षम तलाव ठेका समिती ठेका रद्द करण्याची कार्यवाही करेल.

२२. निविदा प्रक्रियेमध्ये अनुज्ञेय प्राधान्य व सवलती खालीलप्रमाणे राहतील :

जलाशयाच्या निविदे प्रक्रियेत स्थानिक मच्छीमार संस्था, प्रकल्पग्रस्त पारंपारिक मच्छीमार व इतर मच्छीमार संस्था तसेच मत्स्यविज्ञान पदवीधारक यांना खालीलप्रमाणे प्राधान्यक्रम व सवलत राहिल. निविदा प्रक्रियेत जी उच्चतम निविदा रक्कम येईल त्यामध्ये खालीलप्रमाणे प्राधान्य व सवलत राहिल.

२२.१ पारंपारिक स्थानिक मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ/ प्रकल्प ग्रस्तांची संस्था/ स्थानिक अनुसूचीत जाती, अनुसूचित जमाती यांची मच्छीमार संस्था यांनी खुल्या निविदे प्रक्रियेमध्ये भाग घेतल्यास निविदे प्रक्रियेमध्ये जर खाजगी उद्योगाची निविदा रक्कम उच्चतम ठरल्यास वर नमूद संस्था अशा उच्चतम निविदा रकमेच्या ३०% सवलत राहिल व त्यांना निविदा प्रक्रियेमध्ये प्रथम प्राधान्य राहिल.

२२.२ वैयक्तिक स्थानिक मच्छीमार/ स्थानिक प्रकल्पग्रस्त/ स्थानिक मत्स्यविज्ञान पदवीधर यांनी खुल्या निविदे प्रक्रियेमध्ये भाग घेतल्यास निविदे प्रक्रियेमध्ये जी उच्चतम निविदेची ठेका रक्कम येईल, त्या ठेका रकमेच्या २०% सवलत राहिल व त्यांना निविदा प्रक्रियेमध्ये द्वितीय प्राधान्य राहिल.

२२.३ स्थानिक व्यतिरिक्त राज्यातील इतर भूजलाशयीन मच्छीमार सहकारी संस्था यांनी खुल्या निविदे प्रक्रियेमध्ये भाग घेतल्यास निविदे प्रक्रियेमध्ये जी उच्चतम निविदेची ठेका रक्कम येईल, त्या ठेका रकमेच्या १०% सवलत राहिल व त्यांना निविदा प्रक्रियेमध्ये तृतीय प्राधान्य राहिल.

२३. जलाशय / तलाव ठेक्यामध्ये अनुज्ञेय असलेल्या सवलती-

संस्थांकडे असलेल्या एकूणच भूजलाशयीन जलाशय विकासाबरोबरच मत्स्योत्पादन वाढीसाठी प्रोत्साहनात्मक धोरण अंगिकारणे आवश्यक आहे.

२३.१ २०० हेक्टर वरील जलक्षेत्र असलेला जलाशय ठेक्याने घेतलेल्या संस्थेच्या मत्स्य उत्पादनात एका वर्षात २५% पेक्षा जास्त वाढ झाली तर पुढील वर्षाच्या ठेका रकमेत ५ % सुट देण्यात येईल. अशी सवलत ५ वर्षांच्या कालावधीत फक्त एक वर्षासाठी देय राहिल. सदर सवलत खाजगी ठेकेदारासही लागू राहिल. अशा प्रकारची सवलत देण्याकरिता संबंधित तलाव ठेका समिती आवश्यक कागपत्रांसह प्रस्तावाची छाननी करून प्रस्तावास मंजूरी देईल.

२३.२ अ.क्र. २३.१ नुसार सवलत घेण्यासाठी खालील अटी बंधनकारक राहतील.

अ) मत्स्यव्यवसाय सहकारी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी इष्टतम मत्स्यबोटुकलीचे संचयन करणे बंधनकारक राहिल.

ब) सदर इष्टतम मत्स्यबोटुकलीचे संचयन हे मानकानुसार संबंधित जिल्हयाचे सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय अथवा त्यांचे प्रतिनिधी यांचे समक्ष करावे. सदर संचयनाचा पंचनामा करणे बंधनकारक राहिल.

क) मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांनी तलावात दररोज होणाऱ्या मासेमारीची नोंद नोंदवहीत ठेवणे बंधनकारक राहिल.

ड) सदर नोंदी करून दर महिन्याला पाच तारखेच्या आत मत्स्योत्पादनाचा मासिक अहवाल संबंधित सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांना सादर करणे बंधनकारक राहिल.

इ) सदर सवलत मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना देताना तलावातील संचयन, मत्स्योत्पादन इत्यादी नोंदी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांच्या अभिलेखी/आर्थिक व्यवहारात निर्देशित असणे बंधनकारक आहे.

फ) मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत सर्व तलाव क्षेत्रातील सहकारी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना त्यांनी ठेक्याने घेतलेल्या तलाव/जलाशयांमध्ये केलेले इष्टतम मत्स्यबोटुकली संचयन व मत्स्योत्पादनाबाबतची माहिती मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत स्थानिक सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांच्या कार्यालयास उपलब्ध करून दिलेल्या संगणक संकेतस्थळावरून किंवा लघुसंदेशाद्वारे माहिती देणे आवश्यक राहिल.

२४. ठेका कालावधीमध्ये मुदतवाढ देण्यासाठी संस्था/संघ/खाजगी उद्योजक यांना अनुज्ञेय

असलेल्या सवलती -

२४.१ शासन निर्णयानुसार मत्स्यव्यवसाय सहकारी मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना ठेका मिळाल्यापासून मासेमारी करण्यासाठी पाच वर्षांचा कालावधी मिळणे आवश्यक आहे. परंतु प्रथम वर्षीचा ठेका मिळण्यास तीन महिने किंवा त्यापेक्षा जास्त उशिर झाल्यास किंवा अपवादात्मक परिस्थितीत शासनाची किंवा न्यायालयीन स्थगिती तलावाची दुरुस्ती इत्यादी यामुळे तीन महिने किंवा त्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी मासेमारी बंद राहिल्यामुळे ठेका कालावधी पाच वर्षापेक्षा कमी होत असल्यास तेवढा कालावधी वाढवून देण्यात यावा व पाच वर्षांचा कालावधी, ज्या तारखेस पूर्ण होईल, त्या तारखे पासून दिनांक ३० जून पर्यंतच्या उर्वरित कालावधीसाठी त्या प्रमाणात वार्षिक ठेका रक्कम आकारून मच्छीमार संस्था / मच्छीमार संघ /खाजगी उद्योजक यांना मासेमारी करण्यास परवानगी देण्यात येईल.

२४.२ प्रथम वर्षीचा ठेका मिळण्यास उशिर होऊन तीन महिने किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधी वाया गेल्यास, तेवढ्या कालावधीची रक्कम पाचव्या वर्षीच्या ठेका रकमेतून कमी करण्यात यावी व पाच वर्षांचा कालावधी पूर्ण होईल, त्या तारखेस ठेका संपुष्टात येईल.

२४.३ महसूल व वन विभागाच्या नैसर्गिक आपत्ती संदर्भात असलेला शासन निर्णय क्र.सीएलएस-५९७६/३००३००-म ३,दि. १९/४/१९७६ नुसार अतिवृष्टी अथवा अवर्षण प्रकरणी एक वर्षाची विनामुल्य ठेका मुदतवाढ/ ठेका माफी देण्याची तरतूद आहे. यापुढे ज्यावर्षी अवर्षण /अतिवृष्टी झाली आहे त्यांचे पुढील वर्षी अवर्षण /अतिवृष्टी ची सूट देण्यात यावी व मागील वर्षीची ठेका रक्कम त्या वर्षासाठी ग्राह्य धरण्यात यावी. अशा प्रकरणी ठेका कालावधीत सूट ही एकदाच अनुज्ञेय राहिल. तसेच ठेका मुदत ही सहा वर्षे राहिल. सहा वर्षापैकी पाच वर्षे ठेका रक्कम भरणे जलाशय ठेक्याने घेणा-यास बंधनकारक राहिल.

२४.४ अतिवृष्टी/अवर्षण प्रकरणी एका वर्षाची रक्कम संबंधितांना माफ करावी लागते. त्यामुळे सदर प्रकरणी विमा काढल्यास शासनाचे महसूलाचे नुकसान होणार नाही. त्यामुळे ठेका रक्कमेच्या मर्यादेत विमा काढण्याचे दृष्टीने स्वतंत्रपणे आदेश पारित करण्यात येतील.

२४.५ काही अपरिहार्य कारणाने अथवा प्रशासकीय कारणाने ठेका देण्यास विलंब होत असल्यास यासाठी प्रचालित पध्दतीनुसार तात्पुरते मासेमारी परवाने देऊन अशा तलावात मत्स्योत्पादन घेण्यात यावे.

२५. जलाशय/ तलाव यांच्या ठेक्या रकमेद्वारे प्राप्त होणा-या महसूलामध्ये खालीलप्रमाणे विभागांतर्गत विभागणी करण्यात यावी.

२५.१ जलसंपदा विभाग ५०%, मत्स्यव्यवसाय विभाग ३०%, अशी विभागणी करून महसूल एकत्रित निधीमध्ये त्या-त्या विभागाच्या जमालेखा शिर्षाखाली जमा करण्यात यावा व उर्वरीत २०% निधी हा मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे असलेल्या जलाशयांच्या विकासासाठी निधी वापरण्यात येईल.

२५.२ जलाशय / तलाव ठेका रकमेतून एकूण प्राप्त होणा-या महसूलामधून मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे राखीव ठेवण्यात येणा-या २०% निधीमधून जलाशयांच्या ठिकाणी मुलभूत सुविधा जसे, जलाशय पोहोच रस्ता तयार करणे, पकडलेली मासळी उतरविण्यासाठी पकटी बांधणे, शासकीय मत्स्यबीज केंद्रांची दुरुस्ती करणे, मत्स्यबीज उत्पादन, तलावातील मासेमारीचे सर्व्हेक्षण, सांख्यिकी माहिती गोळा करणे, तलाव ठेक्याने गेला नसल्यास चोरीने होणा-या मासेमारीस प्रतिबंध करणे यासाठी कंत्राटी पध्दतीने कर्मचा-यांची नेमणूक करणे इ. बाबींसाठी मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत खर्च करण्यात येईल. याप्रमाणे प्राप्त होणारा २०% निधी हा संबंधित सहाय्यक आयुक्त यांच्या नांवे असलेल्या राष्ट्रीयकृत बँकेच्या खात्यामध्ये जमा करण्यात येईल. असा जमा होणारा निधी शासनाने विहित केलेल्या पध्दतीनुसार खर्च करण्याकरीता आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य या संबंधी स्वतंत्र निकष निश्चित करतील. जलाशय /तलाव विकासासाठी राखीव ठेवण्यात येणा-या निधीची आकडेवारी शासनास आयुक्त मत्स्यव्यवसाय वेळोवेळी सादर करतील. सदर निधीमधून केलेल्या कामांचा तपशिल हा शासनास सादर करेल.

हे आदेश जलसंपदा विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र.३४८/१३/व्यय-२, दि.२३/०७/२०१३ रोजी दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१०२२१३१०१६६५०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प.श. अहमद)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
४. सर्व मा. मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. मा. मुख्यसचिव, महाराष्ट्र राज्य
६. अपर मुख्य सचिव (महसूल), मंत्रालय, मुंबई ३२
७. प्रधान सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई ३२
८. प्रधान सचिव (वने), मंत्रालय, मुंबई ३२
९. प्रधान सचिव (ग्रामविकास), मंत्रालय, मुंबई ३२
१०. सचिव (सहकार), मंत्रालय, मुंबई, ३२
११. प्रधान सचिव (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई ३२
१२. प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय), मंत्रालय, मुंबई ३२
१३. सचिव (जलसंपदा), मंत्रालय, मुंबई ३२
१४. सचिव (लाक्षेवि), मंत्रालय, मुंबई ३२

१५. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१६. आयुक्त सहकार, पुणे
१७. सर्व विभागीय आयुक्त
१८. सर्व जिल्हाधिकारी
१९. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
२०. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ, मुंबई
२१. सर्व आयुक्त, महानगरपालिका,
२२. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, सिंचन भवन, पुणे
२३. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
२४. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
२५. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव
२६. कार्यकारी संचालक, कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे
२७. सर्व उपआयुक्त, मत्स्यव्यवसाय
२८. सर्व विभागीय सहआयुक्त निबंधक सहकारी संस्था
२९. उपनिबंधक, सहकारी संस्था (मत्स्य), आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांचे कार्यालय, मुंबई
३०. सर्व जिल्हा सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था (दुग्ध)
३१. सर्व सहाय्यक उपआयुक्त, मत्स्यव्यवसाय
३२. सर्व जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी
३३. महालेखापाल (लेखापरिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता) मुंबई /नागपूर १/२
३४. वित्त विभाग (व्यय २) मंत्रालय, मुंबई ३२
३५. सर्व कृषि व पदुम विभागातील कार्यासने/निवड नस्ती